

مرکز نور و نمایشگاه بین المللی کتاب بغداد

گزارشی از حضور مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی در بیست و چهارمین
نمایشگاه بین المللی کتاب بغداد
گفت و گو با غلامرضا رحمانی، مدیر کل حراست مرکز نور

تهیه و تنظیم: حمید کرمی
hkarami@noornet.net

اشاره

بیست و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب بغداد، از ۲۶ شهریور سال جاری لغایت ۵ مهرماه، در محل نمایشگاه‌های دائمی بغداد برگزار شد. در این نمایشگاه، ناشرانی از کشور عراق و کشورهای عربی، مانند: مصر، لبنان و اردن شرکت کردند. مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) نیز با همکاری و میزبانی رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، در این نمایشگاه حضوری فعال داشت. مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، در این نمایشگاه محصولات علمی و پژوهشی دیجیتال خویشت، اعم از نرم‌افزارهای رومیزی، پایگاه‌های اینترنتی و برنامه‌های موبایلی را عرضه نمود که با استقبال خوب قشرهای مختلف مردم عراق، به‌ویژه دانشگاهیان و حوزویان روبه‌رو شد. گفتنی است، این دومین حضور متوالی مرکز نور در نمایشگاه بین‌المللی کتاب بغداد به شمار می‌رود. فصلنامه ره‌آورد نور، در این راستا با آقای غلامرضا رحمانی، مدیرکل حراست مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی که در این نمایشگاه حضور داشته، گفت‌وگویی انجام داده است تا خوانندگان محترم از کیفیت برگزاری این نمایشگاه و استقبال مردم از محصولات تولیدی نور آگاه شوند.

قبل از ورود به بحث، از نحوه آشنایی خودتان با مرکز نور بفرمایید.

تقریباً بیش از ۳۰ سال است که در مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور، مشغول به کار هستم و شروع همکاری‌ام به عنوان کارشناس بخش بانک اطلاعات بود که چند سال در آنجا بودم. بعد در امور نمایشگاه‌های داخلی مشغول به کار شدم. چهار دوره عضو ستاد برگزاری نمایشگاه سراسری کامپیوتر و علوم اسلامی نور بودم که مرکز برگزارکننده آن بود. بعد از آن هم مدیر پایگاه اطلاع‌رسانی مرکز شدم و در حال حاضر، به عنوان مدیرکل حراست مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور، افتخار خدمتگزاری دارم.

دلیل کم‌رنگ شدن حضور مرکز در نمایشگاه‌ها و معرفی آثار و دستاوردهای نور در آنها چیست؟

این فراز و نشیب، به شرایط اجتماعی و سیاسی کشور برمی‌گردد؛ مثلاً دولتهایی که عوض

عموم مردم عراق، به خرید کتاب علاقه‌مند بودند و تقریباً همه آنها کتاب تهیه می‌کردند. درست است که خیلی از آنها هم گذری بودند؛ ولی معلوم بود که به تهیه کتاب علاقه نشان می‌دهند. از نظر ما، استقبال قابل توجهی از نمایشگاه صورت گرفته بود. دولت عراق هم به هر شخص یارانه‌ای جهت خرید کتاب اختصاص داده بود و مردم می‌توانستند با یک رقم قابل توجهی، خرید کنند

می‌شدند، بعضی از دولت‌ها بیشتر به فعالیت‌های فرهنگی می‌پرداختند و ما هم به همان تناسب، در مجامع فرهنگی مثل نمایشگاه‌ها، همایش‌ها و جشنواره‌ها شرکت می‌کردیم؛ برای نمونه، اگر در سالی وزارت ارشاد نمایشگاه‌های رسانه‌های دیجیتال را برگزار کند، ما شرکت می‌کنیم و اگر برگزار نکند، ما خودمان نمی‌توانیم کاری کنیم. متناسب با رفتار دولت‌ها و یا وزارت ارشاد و یا دستگاه‌های ذی‌ربط، فعالیت‌های ما هم کم‌رنگ یا پررنگ می‌شود.

برگزاری نمایشگاه‌های مرکز در بخش بین‌الملل و برون‌مرزی چه حال و روزی دارد؟

بخش برون‌مرزی نیز به همین تناسب بوده است و به همین جهت، ما در سال‌های اول اصلاً چیزی به نام «امور نمایشگاه‌ها» به صورت مستقل نداشتیم. هرگاه در جایی نمایشگاه پیش می‌آمد، پیگیری شرکت با دوستان بانک اطلاعات بود؛ ولی اعضای که به غرفه‌ها می‌رفتند، از همه قسمت‌های مرکز به تناسب موضوع، مکان، اینکه در چه شهری هست، نمایشگاهی که برگزار شده، فنی است یا فرهنگی، به همان تناسب، افراد از کل بدنه مرکز انتخاب می‌شدند؛ منتها چون پیگیری شرکت در نمایشگاه‌ها بیشتر با ما بود، از این جهت، ما با این موضوع درگیر بودیم. فکر می‌کنم حوالی سال ۱۳۸۰ بود که واحدی به نام «بخش امور نمایشگاه‌ها» در مرکز نور تشکیل شد.

این بخش، الان هم دایر هست؟

خیر؛ تا سال ۹۵ این بخش وجود داشت؛ اما از سال ۹۵، این عنوان برداشته شد و مثل گذشته کارها را پیش می‌بردیم. هم‌اکنون «اداره عرضه» در معاونت بازرگانی و خدمات فرهنگی مرکز، متکفل حضور در نمایشگاه‌های داخلی کشور است. ما در نمایشگاه‌های داخلی، بسیار فعال بوده‌ایم و تقریباً در تمام نمایشگاه‌های کتاب، نمایشگاه رسانه‌های دیجیتال، نمایشگاه‌های ال‌کامپ، نمایشگاه‌های شهرستانی، جشنواره‌ها و نمایشگاه‌هایی که در کنار همایش‌ها و جشنواره‌ها برگزار می‌شود، شرکت کرده‌ایم.

در خصوص شرکت در نمایشگاه‌های خارجی باید عرض کنم که از همان سال‌های اول تشکیل مرکز تحقیقات نور، در نمایشگاه‌های مهمی مانند نمایشگاه GITEX دبی که جزء نمایشگاه‌های خیلی مهم در حوزه فناوری بود، حاضر می‌شدیم و تا جایی که در خاطر هست، ۱۷-۱۸ سال به صورت مستمر، در نمایشگاه GITEX حضور داشتیم. در نمایشگاه‌های دیگر تا قبل از جدی شدن تحریم‌ها، بسیار فعال بوده‌ایم؛ مثلاً همیشه در نمایشگاه کتاب بیروت شرکت می‌کردیم و در نمایشگاه‌هایی از این دست، تا جایی که می‌توانستیم در کشورهای مختلف اسلامی و غیراسلامی حضور داشتیم.

به نظرم، قبل از این نمایشگاه، سه تجربه شرکت در نمایشگاه دیگر داشته‌ام و این نمایشگاه، چهارمین تجربه حضور بنده در نمایشگاه خارجی است. قبلاً در سال‌های خیلی دور، در نمایشگاه کتاب بحرین، نمایشگاه بیروت و نمایشگاه محصولات ایران در عمان حضور داشتم و حضور در بیست و چهارمین دوره نمایشگاه کتاب بغداد، چهارمین تجربه شرکت بنده در نمایشگاه‌های خارجی به شمار می‌رود. البته سال قبل دوستان ما در بیست و سومین نمایشگاه کتاب بغداد حضور داشتند که تجربه خوبی بود و به همین دلیل تأکید داشتند که ما حتماً در نمایشگاه کتاب امسال نیز حضور داشته باشیم.

از حال و هوای بیست و چهارمین دوره نمایشگاه کتاب بغداد و اهمیت آن برای ما بگوئید؟ آیا در این نمایشگاه، رقابتی در عرصه ارائه کتابخانه‌های دیجیتال هم حضور داشتند؟

فعالیت این نمایشگاه، صرفاً در عرصه نشر مکتوب بود. کشور عراق و به خصوص بغداد، ویژگی‌های خاص خودش را دارد و اهمیت آن برای ما تقریباً بدیهی است؛ چون اولاً، همسایه ماست. ثانیاً، نزدیک‌ترین پایتخت از کشورهای خارجی به ما، بغداد است و سابقه فرهنگی دیرینه‌ای نیز با ایران دارد و موضوع فعالیت‌های فرهنگی آن، در بین کشورهای عربی اهمیت دارد. از طرف دیگر، دانشگاه‌های معتبری نیز دارد و ریشه حوزه‌های علمیه، در آنجا شکل گرفته است. اگرچه تعداد طلاب آنجا با تعداد طلاب ایران و حوزه علمیه قم، قابل مقایسه نیست، ولی به هر حال، بعد از ایران، بزرگ‌ترین حوزه علمیه جهان تشیع، در کشور عراق است. کشور عراق، شیعیان بسیاری دارد و آمار شیعیان آنجا، زیاد است. البته غیر شیعیان هم در شمار مخاطبان محصولات نور هستند و در

مرکز با تولید نرم‌افزارهایی برای شخصیت‌های برجسته و صاحب‌نام عراق، در این عرصه ورود کرده است؛ مثل مجموعه آثار شهید صدر، مجموعه آثار آیت‌الله حکیم و...؛ اما اینکه فرهنگ استفاده از این نرم‌افزارها چقدر در بین ایشان رایج است، مسئله دیگری است و آنها هنوز آن‌طور که شایسته است، با این امر آشنا نیستند

واقع، در آنجا مخاطب بالقوه و بکری داریم. متأسفانه، صنعت نرم‌افزار، به شکلی که ما در زمینه نرم‌افزارهای علوم اسلامی و انسانی در ایران فعال بودیم، در آنجا این خبرها نیست و به نحوی، تشنه این مطالب هستند. آنجا مخاطبان خوبی از لحاظ کمی و کیفی دارد؛ یعنی اساتید و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، اساتید حوزه و مراجع، همه ایشان مخاطبان اصلی نرم‌افزارهای تولید نور هستند؛ اما متأسفانه، شناخت آنها در باره مرکز و محصولاتش، خیلی کم است. باید اضافه کنم که ما در آنجا فرصتی برای تبلیغ و اطلاع‌رسانی نداشتیم؛ مگر در حد همین نمایشگاه‌هایی که به صورت محدود شرکت می‌کنیم.

در دوره جدید مدیریت مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور که حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمدحسین بهرامی بر عهده دارد، یکی از برنامه‌های موردنظر ایشان، حضور فعال در نمایشگاه‌های خارجی است. این امر، بعد از یک وقفه‌ای که در طی چند سال گذشته افتاده بود، مجدداً پیگیری شد. در دسترس‌ترین مورد نیز همین نمایشگاه‌هایی بود که در ۲-۳ سال اخیر در نجف، کربلا و چند مورد هم در بغداد، برگزار شد و ما در آنها حضور داشتیم.

آیا این نمایشگاه هر سال برگزار می‌شود؟

اخیراً که اوضاع عراق ثبات نسبی پیدا کرده است، هر سال برگزار می‌شود؛ مثل نمایشگاه کتاب تهران که هر سال برگزار می‌شود، آنجا هم هر سال برگزار می‌شود.

این نمایشگاه، تقریباً خیلی مفصل و باکیفیت برگزار شد. در این دوره، بین ۵۰۰ تا ۶۰۰ ناشر از ۱۷ کشور مختلف شرکت کردند. از کشورهای عربی، مانند: سوریه، لبنان، مراکش، مصر و حتی غیراسلامی مثل روسیه هم بودند که غرفه داشتند؛ یعنی تا جایی که من دیدم، ۱۷ کشور در این نمایشگاه حضور داشتند. بعضی خیلی جدی‌تر و با تعداد غرفه‌های مفصل‌تری بودند و بعضی هم کمتر حضور داشتند؛ حتی فلسطین هم یک غرفه داشت.

انتشارات جنگل، رایزنی فرهنگی، سازمان ارتباطات، جامعه المصطفی العالمية و مؤسسه دائرة المعارف فقه اهل بیت(ع) هم در این نمایشگاه حضور داشتند و در جمعاً حدود هفت - هشت غرفه از ایران وجود داشت. در این نمایشگاه، به غیر از ما، همه کتاب عرضه می کردند؛ یعنی تنها عرضه کننده نرم افزار، غرفه نور بود.

محل برگزاری نمایشگاه کتاب بغداد را چطور ارزیابی می کنید؟

سال گذشته، نمایشگاه کتاب در سه سالن برگزار شده بود؛ ولی امسال، یک سالن بسیار بزرگی وجود داشت که برآورد می شد، نزدیک به ۱۰ هزار مترمربع باشد؛ سالنی بسیار بزرگ که تمام غرفه های نمایشگاه کتاب را در خود جای داده بود.

اگر بخواهم فضای کلی آنجا را ترسیم کنم، باید بگویم بخشی از فضای برگزاری نمایشگاه بین المللی کتاب بغداد، به سالن اجتماعات اختصاص داشت که مراسم افتتاحیه، اختتامیه و نشست های علمی به صورت مفصل در آن برگزار می شد؛ یعنی به صورت همه روزه در آنجا برنامه های فرهنگی دایر بود و چهره های فرهنگی، در آن سالن رفت و آمد داشتند و گروه های دانش آموزی و دانشجویی، در آن مکان حضور فعالی داشتند.

به طور کلی، استقبال از نمایشگاه خیلی زیاد بود. یک مقداری هوا هم گرم بود و در شیفیت صبح کمتر بازدید داشتیم؛ ولی از ساعت ۱۰ صبح که نمایشگاه شروع می شد، تا ساعت ۱۰ شب، به صورت دائمی بازدیدکنندگان حضور داشتند.

توجه به کتاب و فرهنگ کتابخوانی در عراق را چگونه دیدید؟

آن چیزی که ما شاهد بودیم، عموم مردم عراق، به خرید کتاب علاقه مند بودند و تقریباً همه آنها کتاب تهیه می کردند. درست است که خیلی از آنها هم گذری بودند؛ ولی معلوم بود که به تهیه کتاب علاقه نشان می دهند. از نظر ما، استقبال قابل توجهی از نمایشگاه صورت گرفته بود. دولت

فضای عرضه محصولات دیجیتالی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور، هنوز در عراق، بکر است و باید برای معرفی و شناسایی مرکز در آنجا فعالیت کنیم؛ به خصوص با توجه به اینکه اصلاً الآن در عراق لوح فشرده خیلی استفاده نمی شود. خودشان می گفتند که بسیاری از سیستم های ما، درایو سی.دی ندارد. به نظر می رسد، اگر بخواهیم برای آینده فکر کنیم، باید پایگاه های اینترنتی نور از قبیل: نور لایب، نورمگز، جامع الأحادیث و جامع قرآن را به خوبی معرفی و ارائه نماییم

عراق هم به هر شخص یارانه‌ای جهت خرید کتاب اختصاص داده بود و مردم می‌توانستند با یک رقم قابل توجهی، خرید کنند.

کدام یک از محصولات مرکز تحقیقات نور را برای عرضه در نمایشگاه همراه داشتید؟

با توجه به تجربه‌ای که دوستان در سال گذشته داشتند، تعدادی از محصولات انتخاب شد تا در آنجا به نمایش بگذاریم. علی‌القاعده ما نمی‌توانستیم همه محصولات را به نمایش بگذاریم. منظور من از محصولاتی که عرض می‌کنم، بیشتر سی‌دی‌هاست که حجم و وزن فیزیکی دارد. در آنجا نمی‌توانستیم تمام عناوین تولیدی نور را به نمایشگاه ببریم؛ چون هم محدودیت جا و هم محدودیت بار داشتیم. باری که هر مسافر می‌تواند به همراه خودش ببرد، ۲۰ کیلوگرم و حداکثر ۲۵ کیلوگرم است. با توجه به لوازمی که ما همراه داشتیم، نمی‌توانستیم تعداد قابل توجهی سی‌دی با خودمان ببریم. یکی هم اینکه گمرک ایران و گمرک عراق برای این طور بار بردن، مقداری محدودیت ایجاد می‌کند و افزون بر آن، دردسرساز است.

معمولاً ناشرانی که بار زیادی دارند، از طریق شرکت‌های باربری یک هفته یا ۱۰ روز زودتر بارشان را می‌فرستند؛ اما جنس محصولات ما، شکننده است و معلوم نیست که سالم به آنجا برسد؛ مثلاً اگر بخواهیم یک هارد ببریم، ممکن است ضربه ببیند و اطلاعات آن مخدوش شود. هنوز سیستمی وجود ندارد که بتوانیم بارمان را از طریق شرکت‌های باربری بفرستیم. پس، آنچه بنده و یک همراه می‌توانیم به همراه خودمان ببریم، بار محدودی است.

با همه این مشکلات، تعدادی سی‌دی و هارد به همراه خودمان بردیم و در نمایشگاه شرکت کردیم. البته رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، سهم مهمی در مشارکت ما داشت. اگر همکاری و مساعدت آنها نبود، به چند دلیل نمی‌توانستیم در آن نمایشگاه شرکت کنیم؛ یکی، به دلیل مسائل

هزینه‌ای است؛ زیرا هزینه‌های شرکت در نمایشگاه، خیلی زیاد است. به غیر از هزینه غرفه، هزینه اسکان، غذا، ایام و ذهاب را هم باید در نظر بگیریم. اینها هزینه‌هایی است که اگر ما بخواهیم جنبه اقتصادی قضیه را لحاظ کنیم، برای ما از لحاظ تجاری، مقرون به صرفه نیست و آن مقدار فروشی که داریم، این هزینه‌ها را پوشش نمی‌دهد. نه تنها برای ما، حتی ناشران دیگری که کتاب عرضه می‌کردند و در کنار ما غرفه داشتند، آنها هم تقریباً همین وضعیت را داشتند؛ ولی با مساعدت رایزن فرهنگی کشورمان، این کار انجام شد؛ چون آنها هم قائل به این بودند که حضور ما در چنین مجامع

فرهنگی، لازم است؛ یعنی ما به هر قیمتی که شده، نباید به این داستان به صورت یک مسئله تجاری نگاه کنیم؛ بلکه باید حضور خودمان را در کشوری مثل عراق، جدی‌تر از قبل پیگیری کنیم. با تمهیداتی که اندیشیده شده، ان‌شاءالله در سال‌های بعد، به صورت مناسب‌تری شرکت خواهیم کرد.

برای حضور در چنین نمایشگاه‌هایی، به نیازسنجی جامعه علمی آن کشور توجه می‌شود تا محصولات مطابق آن نیاز تولید شود؟

خوشبختانه، مرکز با تولید نرم‌افزارهایی برای شخصیت‌های برجسته و صاحب‌نام عراق، در این عرصه ورود کرده است؛ مثل مجموعه آثار شهید صدر، مجموعه آثار آیت‌الله حکیم و...؛ اما اینکه فرهنگ استفاده از این نرم‌افزارها چقدر در بین ایشان رایج است، مسئله دیگری است و آنها هنوز آن‌طور که شایسته است، با این امر آشنا نیستند.

آیا در کشور عراق مرکز نور شناخته شده بود؟

عمدتاً مرکز نور و تولیداتش را نمی‌شناختند. بخشی از آنها که اهل تحقیق و پژوهش بودند، برخی نرم‌افزارهای نور را می‌شناختند. یک طیفی از طلاب و کسانی که در دانشگاه‌های ایران تحصیل کرده‌اند، این دست افراد با تولیدات مرکز ما آشنا هستند. یک گروهی از مراجعه‌کنندگان هم بودند که سال گذشته به غرفه ما مراجعه کرده بودند و در نمایشگاه، محصولات نور را دیده بودند؛ آنها شناخت نسبی خوبی از مرکز داشتند؛ اما بخش قابل توجهی از جامعه مخاطب عراق، هنوز مرکز نور و محصولاتش را نمی‌شناسند.

می‌توانیم بگوییم که فضای عرضه محصولات دیجیتالی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی نور، هنوز در عراق، بکر است و باید برای معرفی و شناسایی مرکز در آنجا فعالیت کنیم؛ به‌خصوص با توجه به اینکه اصلاً الآن در عراق لوح فشرده خیلی استفاده نمی‌شود. خودشان می‌گفتند که بسیاری از سیستم‌های ما، درایو سی.دی ندارد. به نظر می‌رسد، اگر بخواهیم برای آینده فکر کنیم، باید پایگاه‌های اینترنتی نور از قبیل: نورلایب، نورمگز، جامع الأحادیث و جامع قرآن را به‌خوبی

در حوزه نرم‌افزارهای تلفن همراه، اینهایی که تا الآن تولید کرده‌ایم، همه در سیستم‌عامل اندروید کار می‌کنند و در عراق تقریباً ۹۰ درصد افراد، از اندروید استفاده نمی‌کنند و سیستم‌عامل IOS دارند. اخیراً در این چند روزه، اولین نرم‌افزار ما با نسخه IOS عرضه شده که در آنجا می‌تواند با استقبال بیشتری روبه‌رو شود

معرفی و ارائه نماییم؛ چراکه این پایگاه‌ها، هم محتوای قابل توجهی دارند و هم مشابه ندارند و از سوی دیگر، با مشکلاتی چون: حمل‌ونقل، ایاب‌وذهاب و امثال اینها مواجه خواهیم بود. باید به سمت معرفی این نوع محصولات نور برویم. برای آنها هم جالب است که مثلاً در یک پایگاه اینترنتی مانند نورلایب، بیش از ۱۰۰ هزار جلد کتاب عرضه می‌شود. این میزان دیتا که در موضوع علوم اسلامی و انسانی است، برای آنها قابل توجه است. آنها این منابع را ندارند و در اختیارشان نیست.

البته مرکز محصولاتی را در دست تولید دارد که به سفارش عتبه حسینی‌ه (ع) و عتبه عباسیه (ع) کار شده‌اند، آنها هم جزء محصولات مشترک می‌شود که می‌تواند قابل توجه باشد. این نوع تولیدات هم به سید سال بعدی ما - اگر ان شاءالله به سال بعد برسد - اضافه می‌شود. با توجه به اینکه عمده‌تاً محصولات نور، سه‌زبان است و محتوای قابل توجهی به زبان عربی دارد، برای جامعه عرب‌زبان جذاب و قابل ارائه می‌باشد.

اما در حوزه نرم‌افزارهای تلفن همراه، اینهایی که تا الآن تولید کرده‌ایم، همه در سیستم عامل اندروید کار می‌کنند و در عراق تقریباً ۹۰ درصد افراد، از اندروید استفاده نمی‌کنند و سیستم عامل IOS دارند. اخیراً در این چند روزه، اولین نرم‌افزار ما با نسخه IOS عرضه شده که در آنجا می‌تواند با استقبال بیشتری روبه‌رو شود.

اگر مرکز نور بخواهد با رویکرد بین‌المللی در کشور عراق ورود پیدا کند و نمایشگاهی داشته باشد، کدام بخش از محصولات نور برای جامعه دانشگاهی و نخبگانی آنجا جذاب‌تر است؟ آیا فعالیت‌های مرکز، تنها در مباحث اسلامی است یا در عرصه علوم انسانی هم ورودی داشته است؟

خوشبختانه، در تمام زمینه‌های علوم انسانی و اسلامی محصولاتی داریم. از این لحاظ، دستمان پُر است و تقریباً بیشتر نرم‌افزارهای ما، سه‌زبان است؛ یعنی از لحاظ رابط کاربری، مشکلی نداریم و از لحاظ محتوایی نیز اطلاعات عربی قابل توجهی در داخل تولیدات نور وجود دارد که پاسخگوی نیاز کاربران عرب‌زبان است. تقریباً تمام محصولات ما، برای کشورهای عرب‌زبان کاربردی است.

خوشبختانه، در تمام زمینه‌های علوم انسانی و اسلامی محصولاتی داریم. از این لحاظ، دستمان پُر است و تقریباً بیشتر نرم‌افزارهای ما، سه‌زبان است؛ یعنی از لحاظ رابط کاربری، مشکلی نداریم و از لحاظ محتوایی نیز اطلاعات عربی قابل توجهی در داخل تولیدات نور وجود دارد که پاسخگوی نیاز کاربران عرب‌زبان است

و ما فقط باید بتوانیم آن نقطه هدفمان را شناسایی کنیم و به آنها معرفی نماییم؛ به خصوص دانشگاه‌های عراق که بعد از دوران جنگ، رونق هم پیدا کردند، به شدت به این منابع نیاز دارند. می‌خواهم بگویم که محصول ما آماده است و ما باید در آنجا در حوزه تبلیغات و اطلاع‌رسانی، بیشتر سرمایه‌گذاری کنیم و در واقع، بازاریابی‌مان را تقویت کنیم و در حال حاضر، یکی - دو نمایندگی در کشور عراق داریم و باید تعداد نماینده‌هایمان را در شهرهای مختلف عراق افزایش دهیم و آنها را پشتیبانی کنیم تا نسبت به معرفی محصولات مرکز، اقدامات جدی‌تری صورت بگیرد.

قابلیت‌های نرم‌افزارهای مرکز نور برای کاربران خارجی و داخلی، آن گونه که باید، شناخته شده هستند؟

متأسفانه، کاربران ما، استفاده حداقلی را از نرم‌افزارها می‌برند و آشنایی آنها با قابلیت‌های موجود در این برنامه‌ها، به شکل اجمالی است و آشنایی تفصیلی ندارند. ما چه در داخل کشور و چه در خارج از کشور، این مشکل را داریم؛ البته این مسئله، در آنجا خودش را بیشتر نشان می‌داد.

بنابراین، وقتی امکانات محصولات نور را برایشان توضیح می‌دادیم، اظهار شگفتی می‌کردند؛ مثلاً می‌گفتیم: چه امکاناتی برای جست‌وجو در متن وجود دارد، این امکانات برای دسته‌بندی مطالب و فیش‌برداری وجود دارد، به کمک محدوده‌های دامنه‌ای می‌توانید در منابع دلخواه خود جست‌وجو کنید، با چند تا تیک زدن گزینه‌هایی که برای تعیین دامنه از لحاظ: نویسنده، ناشر، قرن، زبان و یا مذهب داریم، به راحتی می‌توانید محدوده جست‌وجوی خودتان را در کتاب‌های یک حیطه خاص از زمان، زبان مشخص و یا مذهب مشخص، تعیین کنید. برای کسانی که کار جدی مقاله‌نویسی یا پژوهش دارند، خود این کار ۵۰ درصد قضیه را جلو می‌برد و محدوده کاری آنها را مشخص می‌کند.

اینها قابلیت‌هایی بود که ما در نرم‌افزارهای نور برای مخاطبان معرفی می‌کردیم و آنها هم به صورت خیلی شگفت‌انگیزی ابراز شغف می‌کردند و بیان می‌کردند که ما تاکنون چنین چیزی را ندیده یا نشنیده بودیم؛ حتی کسانی که نرم‌افزارها را داشتند، بعضی از آنها هنوز با این قابلیت‌ها خیلی آشنایی نداشتند.

در بین نرم‌افزارهای مرکز، نرم‌افزار خاصی بود که استقبال بیشتری به آن بشود؟

با توجه به اینکه در این نمایشگاه‌ها، نوعاً عموم مردم می‌آیند، طبیعی است نرم‌افزارهایی که موضوع و محور آنها عمومی‌تر است، بیشتر استقبال می‌شود و ما هم بیشتر همان را عرضه می‌کنیم. من برای آدمی که نمی‌داند تحصیلات او چیست، ابتدا چه چیزی را معرفی کنم؟ خود من به عنوان یک عرضه‌کننده، وقتی ارباب رجوع می‌آید، چه چیزی را معرفی کنم؟ مگر اینکه از او بپرسم که تخصص شما چیست؟ ولی قبل از اینکه بنده سؤال بپرسم، او می‌گوید: شما چه چیزی دارید؟ می‌گویم ما نرم‌افزارهای اسلامی داریم. سرآمد تمام نرم‌افزارهای ما، چه برای خودمان و چه برای مخاطب، نرم‌افزار جامع تفاسیر نور است که گستره مخاطبان بیشتری دارد. در واقع، هرکسی که مسلمان است و به نوعی به قرآن علاقه دارد، می‌تواند این نرم‌افزار را داشته باشد؛ ضمن اینکه محتوایی که این برنامه دارد، تقریباً همه مخاطبان را اقناع می‌کند و نیازهای تمام اقشار را برآورده می‌سازد و قابلیت‌های فنی و کاربردی قابل توجهی دارد. اگر این سه مورد را در نظر بگیریم، جامع تفاسیر نور پرمخاطب‌ترین نرم‌افزار مرکز است.

بعد از آن، نرم افزارهای دیگری هم هستند که مورد توجه مخاطبان ما قرار گرفته‌اند؛ مانند: نرم افزار جامع الأحادیث، نرم افزار دانشنامه حدیث شیعه و اهل سنت، نرم افزار جامع منابع تاریخ. البته ما این استقبال را تقریباً در تمام نرم افزارهای دیگر هم شاهد هستیم؛ یعنی وقتی متناسب با مخاطب توضیح می‌دادیم، حتی چند نرم افزار محدود در موضوع طب برده بودیم که همه فروش رفت. نرم افزار مرتبط با لغت و ادبیات عرب، اینها چیزهایی است که در آنجا خیلی مورد توجه بود. به صورت کلی، تقریباً تمام محصولات را که به نمایشگاه برده بودیم، همه را فروختیم و چیزی برنگردانیم؛ منتها از این محصولات که عرض کردم، استقبال بیشتری می‌شد.

در کشور عراق، زمینه برای عرضه دانشنامه رجال، نرم افزار درایة الحدیث، کتابخانه اصول و کتابخانه جامع فقه، بسیار عالی است. ما بحمدالله در همه حوزه‌ها محصول داریم و خود این، برای آنها قابل توجه بود. بخش بسیاری از مراجعان می‌گفتند که همه محصولات مرکز نور را می‌خواهیم. ما هم به آنها پیشنهاد می‌دادیم که مجموعه نرم افزارهای نور را که روی هارد هست، ببرد تا همه نرم افزارها را در اختیار داشته باشید. یا مثلاً طیفی بودند که می‌گفتند: ما همه این محتواها را یکجا می‌خواهیم. به همین جهت، ایشان را به پایگاه نور لایب ارجاع می‌دادیم که محتوای همه محصولات نور را جمع کرده است.

معمول مخاطبان از اینکه می‌دیدند ما مدل‌های عرضه متنوعی داریم، بسیار راضی بودند؛ یعنی کسی نبود که ما نتوانیم نیاز او را برآورده کنیم؛ مگر در بستر تلفن همراه که عرض کردم فعلاً هنوز روی بستر IOS امکان ارائه نداریم؛ ولی در بقیه موارد، مشکلی نداشتیم؛ یعنی اگر کسی لوح فشرده می‌خواست، به او عرضه می‌کردیم؛ اگر هارد می‌خواست، عرضه می‌کردیم؛ اگر اینها را نمی‌خواست، پایگاه نور لایب بود؛ یعنی محصولات داشتیم که بتوانیم دست مخاطب را پُر کنیم.

سرآمد تمام نرم‌افزارهای ما، چه برای خودمان و چه برای مخاطب، نرم‌افزار جامع تفاسیر نور است که گستره مخاطبان بیشتری دارد. در واقع، هر کسی که مسلمان است و به نوعی به قرآن علاقه دارد، می‌تواند این نرم‌افزار را داشته باشد؛ ضمن اینکه محتوایی که این برنامه دارد، تقریباً همه مخاطبان را اقناع می‌کند و نیازهای تمام اقشار را برآورده می‌سازد و قابلیت‌های فنی و کاربردی قابل توجهی دارد. اگر این سه مورد را در نظر بگیریم، جامع تفاسیر نور پرمخاطب‌ترین نرم‌افزار مرکز است

آیا از شخصیت‌های شاخص سیاسی یا علمی، افراد خاصی از غرفه محصولات نور بازدید داشتند؟

بله. بنده فهرست کسانی را که به غرفه آمده‌اند، یادداشت کرده‌ام. مهم‌ترین شخصیتی که به نمایشگاه آمده بود و به غرفه ما نیامد، نخست وزیر عراق بود که به خاطر تدابیر شدید امنیتی که در آنجا لازم است، برای افتتاحیه حضور داشت؛ اما از هیچ غرفه‌ای یا حداقل از آن بخشی که ما در آن بودیم، بازدید نکرد؛ ولی به غیر از ایشان، نماینده سفیر عراق در سازمان ملل را داشتیم که به غرفه نور آمد و استقبال خوبی هم از ما داشت. سفیر ایران در عراق نیز از غرفه ما بازدید کرد. شخصیت‌های علمی دیگری نیز از حوزه و دانشگاه نیز برای بازدید به غرفه محصولات مرکز تحقیقات نور آمدند و نوعاً با استقبال خوبی مواجه شدیم و به صورت شگفت‌انگیزی محصولات ما را می‌دیدند و فکر می‌کردند که آن چیزی که می‌خواهند، همین است؛ یعنی گمشده خودشان را در محصولات ما پیدا می‌کردند؛ مثلاً بعضی فقط به دنبال یک کتاب بودند و می‌گفتند که اگر نرم‌افزار شما این کتاب خاص را داشته باشد، خوب است. ما جست‌وجو می‌کردیم و به آنها نشان می‌دادیم که مثلاً در حوزه قرآن، این کتابی را که شما می‌گویید، داریم؛ در حوزه تاریخ، این کتاب را داریم. واقعاً جامعیت منابع ما، برای آنها قابل توجه بود که هم از شیعه، هم از سنی و هم از طیف‌های مختلف، محتوا داریم. این مسئله، برای آنها جالب بود.

به نظر جنابعالی، مرکز به یک نمایشگاه دائمی در شهرهایی مثل: بغداد، نجف و امثال آن، نیاز ندارد؟

بله، همین طور است. ما این موضوع را پیگیری کردیم و ان‌شاءالله به‌زودی این اتفاق می‌افتد. عرض کردم که رایزنی استقبال و مساعدت خوبی در مواجهه با کار ما داشت. خوشبختانه، رایزنی جمهوری اسلامی در عراق، یک ساختمان جدیدی را در همان ایامی که ما رفتیم، ساخته‌اند و تازه دارد مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. در آن ساختمان که ۹ طبقه است و یک ساختمان بزرگی برای رایزنی در نظر گرفته‌اند، در همان ورودی یک بخشی را برای محصولات فرهنگی ایرانی در نظر گرفته‌اند. با صحبتی که با رایزنی شد، اعلام آمادگی کردند محصولات ما به صورت دائمی در آن

اگر بخواهیم اولویت بندی کنیم که بعد از ایران، کدام منطقه را باید هدف گذاری کنیم، فکر می کنیم کشور عراق باشد؛ به دلایل مختلفی که در ابتدای بحثم گفتم. عراق، یکی از اولویت های اول ماست؛ حتی می خواهیم بگوییم که این کشور نسبت به کشورهای فارسی زبان، از جهت محتوایی، برای ما اولویت بالاتری دارد؛ یعنی محتوا و منابع دیجیتالی که در محصولات نور وجود دارد، در آنجا مخاطب بیشتری دارد

نمایشگاه به نمایش گذاشته شود. به نظرم، این مکان حداقل در بغداد یک محل مناسبی است؛ هم از لحاظ جاهت و هم از لحاظ اینکه خودشان برای این موضوع، اعلام آمادگی کامل کرده اند. همچنین، در شهر نجف نمایندگی داریم. چند نفر از عراق اعلام آمادگی کرده اند تا نماینده محصولات ما باشند. برای آنها هم ان شاء الله دوستان بازرگانی پیگیری می کنند تا بتوانیم در مجموع، چند نمایندگی فعال در کشور عراق داشته باشیم.

اگر نکته ای باقی مانده، بفرمایید.

در حوزه عرضه محصولات نور، اولویت اول ما این است که محصولاتی که با خون دل و با هزینه های گزاف تولید شده، به دست مخاطب برسد. اگر بخواهیم اولویت بندی کنیم که بعد از ایران، کدام منطقه را باید هدف گذاری کنیم، فکر می کنیم کشور عراق باشد؛ به دلایل مختلفی که در ابتدای بحثم گفتم. عراق، یکی از اولویت های اول ماست؛ حتی می خواهیم بگوییم که این کشور نسبت به کشورهای فارسی زبان، از جهت محتوایی، برای ما اولویت بالاتری دارد؛ یعنی محتوا و منابع دیجیتالی که در محصولات نور وجود دارد، در آنجا مخاطب بیشتری دارد. پس، ما باید این داستان را جدی بگیریم و حضورمان را در نمایشگاه کتاب بغداد جدی تر کنیم؛ چون واقعاً نمایشگاه های کتاب، مثل نمایشگاه کتاب تهران، بزرگ ترین اتفاق فرهنگی یک کشور است؛ زیرا همه چهره های سرشناس در حوزه فرهنگ و یا تأثیرگذار، در آنجا به صورت حداکثری حضور پیدا می کنند. اگر ما در آنجا حضور پیدا نکنیم، پس در کجا باید باشیم؟ لذا حتی اگر صرفه اقتصادی هم نداشته باشد، برای اینکه محصولمان را عرضه کرده باشیم، باید در آنجا حضور پیدا کنیم و استقبال مخاطبان هم بحمدالله، بسیار خوب است.

از جمله چیزهایی که برای ما نقطه قوت است، این است که مرکز نور در عرصه تولیدات نرم افزاری علوم اسلامی و انسانی، رقیبی ندارد. بنابراین، نگران رقابت با کسی نیستیم؛ چون این بازار، بکر و خالی است و رقیب هم نداریم. بنابراین، باید بتوانیم برویم و فتح کنیم؛ البته این کار، الزامات خودش را دارد و باید بابت تبلیغات و اطلاع رسانی، هزینه هم بکنیم. ■